

برنامه ریزی مکانی - فضایی روستاهای کوچک و پراکنده

نمونه ی موردی شهرستان خورو بیابانک

سارا نصر^{۱*}، حجت الله رشید کلویر^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه محقق اردبیلی، nasr_sara85@yahoo.com، 09131703361

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه محقق اردبیلی.

چکیده:

برنامه ریزی فضایی- مکانی روستاهای پراکنده و کوچک بمنظور توسعه پایدار در پی ساماندهی سکونتگاههایی است که غالباً حدنصاب جمعیت روستا یعنی ۱۰۰ نفر را نداشته و از پراکنش زیادی برخوردارند. پراکندگی و کوچک بودن سکونتگاهها، ریشه در ویژگی های طبیعی و عوامل اقتصادی-کالبدی دارد. عناصر اصلی سازمان فضایی روستاها به میزان آب قابل دستیابی در بخش تولید (کشاورزی)، وسعت خاک و توان تولید آن برمی گردد. ماندگاری نقاط روستایی در پایدارشدن تولید و تثبیت جمعیت آن نقطه است، لذا تأمین خدمات و امکانات مورد نیاز ساکنین ضروری است. بمنظور پویایی هرکدام از خدمات به حداقلی از جمعیت نیاز است، و برنامه ریزی فضایی- کالبدی در مسیر برررسی گزینه های تأمین خدمات و ساماندهی آنها و ارائه گزینه مطلوب در هماهنگی با سازمان فضایی پهنه های کم جمعیت روستایی است، بترتیبی که جمعیت ساکن از خدمات محروم نبوده و ماهیت تولیدی آنان نیز تداوم یابد. محدوده مورد مطالعه شهرستان خوروبیابانک پهنه کویری استان اصفهان، با تعداد قابل توجهی از نقاط روستایی کم جمعیت و پراکنده است که بررسی ویژگی های مکانی این نقاط به لحاظ تراکم و جمعیت، مسافت آنها با مرکز شهرستان، نحوه دستیابی آنها به خدمات و امکانات مورد نیاز و به عبارت دیگر حوزه نفوذ آنها مدنظر خواهد بود. باتوجه به حیات دیرینه روستاهای پراکنده این محدوده، مقاله در پایان بهرمز پایداری این نقاط تاکنون پرداخته و درصدد ارائه گزینه ایست که بتواند به عنوان برنامه ریزی فضایی- مکانی این نقاط پاسخگوی تأمین خدمات و امکانات و در نتیجه نگهداشت جمعیت و پایداری تولید منطقه باشد.

واژگان کلیدی: برنامه ریزی فضایی-مکانی، توسعه پایدار، روستاهای پراکنده و کوچک، شهرستان خوروبیابانک، کویر.